

Държавата не може да реши демографския проблем със собствени сили, защото застаряването на населението е сериозно, смята Никола Абаджиев, председател на Българската асоциация на дружествата за допълнително пенсионно осигуряване (БАДДПО)

дейността по допълнителното пенсионно осигуряване не съществуват и не могат да съществуват фактори и механизми, характерни за пирамидалните финансови структури, печално известни от близкото минало. Тези фондове съществуват повече от 10 години и те доказаха по всякакъв начин, че не са и не могат да бъдат „пирамиди“.

- Добре. А очаквате ли консолидация на пенсионно-осигурителния пазар, нови „играчи“ чрез придобиване на акционерно участие в съществуващите пенсионни дружества?

- Смятам, че на българския пенсионен пазар едва ли ще има възможност за възникване на нови субекти поради ограничеността му, както и поради факта, че той вече е разпределен. Единствената възможност за промяна на структурата на пазара това е консолидацията на дружествата.

Аз съм категоричен, че тази нова идея няма да донесе нищо по-добро за българската пенсионна реформа. Има опасност да се върнем с години назад.

- Очаквате ли позитивни промени в законодателните регулации по отношение данъчните облекчения за вноските в допълнителното и доброволното осигуряване през тази година?

- Данъчното законодателство по отношение на допълнителното пенсионно осигуряване остава, както беше през 2005 година. През годините преминахме през многобройни промени - 20 % облекчение от минималната работна заплата, после 20 % от доходите, след това 100 % от трудовото възнаграждение, до действащата в момента данъчна преференция за доброволно пенсионно осигуряване, според която 10 % от доходите на физическите ли-

САМО ДОБРОВОЛНОТО ПЕНСИОННО ОСИГУРЯВАНЕ МОЖЕ ДА ГАРАНТИРА ДОСТОЙНИ СТАРИНИ

Г- н Абаджиев, на прага на 2006 г. как смятате, че ще повлияе задълбочаващият се демографски проблем върху размера на пенсионните вноски, достатъчно ли е увеличението им в универсалните пенсионни фондове?

- Въпросът е много интересен и сериозен. Несъмнено демографският проблем и застаряващото население имат пряка връзка с дейността по допълнителното пенсионно осигуряване - пожизнени пенсии, анюитети, доходност, размер на пенсия. Бих свързал този проблем не толкова с тези фактори, а смятам, че само допълнителното задължително и доброволно осигуряване нямат алтернатива за решаването на демографския проблем. Държавата не може да го реши със собствени сили. Застаряването на населението е сериозно. Държавата не може да осигури достоен доход след пенсионирането. Това може да стане само с доброволните пенсионни вноски, като само така човек ще бъде сигурен в своите доходи на старини. Трябва да има по-големи вноски, за по-дълъг период. Нашата цел е поколенията, които ще се пенсионира след 10-12 години, да могат да получават една пенсия, която ще бъде в размер на 80 на сто от последното им трудово възнаграждение преди пенсиониране. При сегашните вноски обаче може да се осигури едва 30% от него.

Важно е, че правителството все пак изпълни стратегията за нарастване на вноската. Според нея тя трябваше да се качва с по 1 % всяка година. Това беше записано и в законодателството. Това означава, че през 2007 г. вноската в универсалните фондове трябва да бъде 5 процента.

Но, разбира се, увеличението е недостатъчно от гледна точка на дохода, който ще се формира като „втора пенсия“ за осигурените. Ако статуквото се запази, сега може да се формира едва 30 % от дохода.

Държави, които стартираха реформите много след нас, като Хърватска, Македония и др., започнаха с по-високи вноски - средно 7.25 процента. Затова те ще постигнат и

по-високи натрупвания за своите бъдещи пенсионери. Уверен съм, че въпросът за размера на вноската за универсалните пенсионни фондове ще бъде поставен на обсъждане още през тази година, още повече че някои политически сили и лидери излизат с конкретни предложения за увеличаване на вноските за капиталовите пенсионни схеми до 10 на сто.

- Известно е, че 80 на сто от общия брой на осигуряваните в НОИ българи участват в капиталовите схеми на универсалните пенсионни фондове. Какво е необходимо, за да се обхванат и останалите 20 процента?

- Наистина до момента в допълнителното задължително пенсионно осигуряване има 2.5 млн. осигуряващи се, а в допълнителното доброволно осигуряване - около 700 хиляди, което е твърде скромна цифра на фона на възможностите, които предлага този тип осигуряване. Можем да очакваме увеличение до се отнася до допълнителното доброволно пенсионно осигуряване, защото в това отношение досега не сме доволни и точно тук има скрит неизползван потенциал от около 2 млн. души. Тези хора имат възможност работят по трудови договори и имат възможност да си правят вноски и за допълнителна пенсия. Неуспехите досега се дължат на недостатъчните данъчни облекчения за допълнителното доброволно пенсионно осигуряване, както и на нестабилното законодателство в тази сфера. Друг задържащ фактор е недостатъчната информираност на обществото.

Затова през тази година предвиждаме нова национална кампания с помощта на правителството, в която да популяризираме възможностите, необходимостта и смисъла на доброволното пенсионно осигуряване. Очакванията ни са и през 2006 г. темпът на нарастване на осигурените лица да се запази. Но все още има огромен потенциал по отношение на осигурените в доброволните фондове.

- Деветдесет и девет процента от активите на фондовете са вложени в българс-

ката икономика. Срещате ли подкрепа от държавата?

- Действително в края на 2005 г. активите на дружествата надхвърлят 1.150 млрд. лв., като през 2006 г. те ще достигнат 1.5 млрд. лева. Това ще стане в резултат на увеличаване на броя на осигурените във II и III стълб, както и от увеличението на вноската в универсалните пенсионни фондове, която тази година е 4 процента. Очакванията ни са, че при предвиденото в закона увеличаване на вноската активите на дружествата към края на 2010 г. ще надхвърлят 4 млрд. лева.

Все още от страна на правителството има известно пренебрежително отношение към дейността и ресурса на пенсионните фондове, към инвеститорските им възможности, както и към влиянието им върху развитието на икономиката.

- Смятате ли, че държавните мъже все още не доценяват каква социална роля играят частните пенсионни фондове?

- Ефектът от допълнителното осигуряване не е само социален. Той в същата степен е и икономически. Пенсионните фондове инвестират огромни средства в националната икономика, а това означава нови работни места, повече работни заплати, нови и по-високи осигурителни вноски и съответно нови инвестиции. Много държави вече директно копират нашия пенсионен модел - Македония, Хърватска, а напоследък Русия, Украйна, Грузия, Азербайджан.

Не съм убеден обаче, че правителството оценява пенсионните фондове като фактор за развитието на българската икономика.

- Има ли основание да се твърди, че „частните пенсионни фондове биха могли да извършват пирамидална дейност“, както отбелязва анализ на Националната следствена служба от 2003 г.?

- Познавам този анализ, предоставен ни от НСС, и в него има точно четири изречения за пенсионните фондове. Като специалист мога категорично да заявя, без да влизам в подробности, че в българските пенсионни фондове в

вата. Не мога да прогнозирам дали това ще стане през тази година. Единствената възможност е, като се появят нови инвестиции, това може да стане чрез закупуване на дялово участие в някои от съществуващите дружества. Никой тук не може да бъде категоричен, доколкото това ще се диктува от пазара. Целесъобразно е в България да има и малки, и големи пенсионни фондове и оптималният им брой е намерен - 8 дружества. Не допускам, че могат да се появят нови пенсионни дружества.

- Напоследък социалното министерство има идеи за създаване на професионални пенсионни схеми към работодателите - професионални или корпоративни фондове. Какво е вашето лично мнение за тяхната ефективност?

- Може да са били някога на мода такива фондове в някои европейски държави, но това е било преди десетилетия, когато е започнало тяхното създаване. Нека си зададем въпросите: С какво е по-добро това, което се предлага, от това, което сега имаме; Как ще се защитават правата на осигурените лица във фирмените фондове и в българските доброволни пенсионни фондове; Какво става с правата на осигурените в тях, когато напускат, бъдат съкратени от работа или предприятието фалира и т.н.?

Много е просто - ще ги загубят.

При сегашната система у нас се спазва основната норма за „пренос и запазване на осигурителните права“, която е валидна за всички държави-членки на Европейския съюз.

ца са освободени от облагане. Пенсионните дружества смятат, че това е недостатъчно. Облекченията за работодателите, които желаят да осигуряват своите работници, също са недостатъчни. За тях възможностите са в рамките на сумата от 40 лв., норма, която действа от 2001 г. Ясно е, че тази норма трябва да бъде преразгледана и увеличена. Остава надеждата ни, че при подготовката на новите данъчни закони, които ще действат от 2007 г., Министерството на финансите ще преразгледа досегашната си данъчна политика в тази сфера.

- А по отношение на режима на инвестиции на пенсионноосигурителните дружества какви са измененията на законодателството?

- В момента се подготвят изменения в КСО конкретно в частта му за инвестициите на пенсионните фондове. Целта на промените е да се постигне определена либерализация в инвестиционния режим. Вярваме, че промените ще дадат възможност на българските пенсионни фондове да бъдат конкурентоспособни на този европейски пазар.

В сферата на инвестициите БАДДПО съвместно с Комисията за финансов надзор започна работа по подготовката за въвеждане през 2006 г. на „мултифондове“, основани на различни по степен на риск инвестиционни портфейли. По този начин осигуряващите се българи в зависимост от предпочитания от тях инвестиционен риск ще могат да избират фонда, в който желаят да се инвестират техните средства.

Разговора воду ИЛЕАНА СТОЯНОВА

софсправка®
национална информационна система

0 900 12 900
За абонати на БТК - (0.96лв/мин.)

12 900
(0.96лв/мин.)

www.sofspravka.com